

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IV. Cur Imperatores olim Concilia convocaverint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

CAPUT IV.

Cur Imperatores olim Concilia convocaverint.

1. **E**T si à facto ad jus non sit necessaria consequentia; non est tamen leve argumentum justitiæ, quod ab exemplo sapientum, & piorum virorum ducitur. Quamobrem concludunt aliqui, jus convocandorum Conciliorum penes Imperatores olim saltem extitisse, quod videamus eorum aliquos, non solum æquitatis, sed etiam Religionis laude conspicuos, v. g. Constantinum, Theodosium Magnum, & Marcianum, hujusmodi Cœtus congregasse, Ecclesiâ non repugnante. Verum si usus illius originem, & causas diligentius inquiramus, comperiemus à facto Imperatorum, ad jus aliquod speciale Principibus sine assensu Ecclesiæ tribuendum, non valere consequentiam.

2. Usus ille à Donatistarum temeritate, ac pertinacia ortum habuit. Cum enim usque ad tempora Constantini Magni Ecclesia per Concilia Provincialia, & Diœcesana, ac per sollicitudinem Pastorum suorum, præsertim summorum, emergentibus necessitatibus providere solita esset; quantum per tempora licebat: Donatistæ schismatici à Constantino Imperatore Judices postularunt adversus Cæcilianum Episcopum Carthaginensem, contra quem schisma conflant. Imperator tres Episcopos ex Galliis Romam misit, ut cum Melchiate Summo Pontifice causam judicarent: quod factum est: habito Romæ Concilio anno 313.

3. Hoc primum Concilium est, cui se Princeps sæcularis immiscuerit, nisi fortè Imperatorem Aurelianum dixeris convocandi Concilii Romani anno 282. adversus Paulum Samosatenum autorem fuisse. Qua de re ita scribit Eusebius histor. Eccles. lib. 7. cap. 30. vers. Vales. *Igitur cum Paulus à recta fide simul, & Episcopatu excidisset, Dominus, ut dictum est, administrationem Antiochenis Ecclesiæ suscepit. Sed cum Paulus è domo Ecclesiæ nullatenus excedere vellet; interpellatus Imperator Aurelianus rectissime hoc negotium disjudicavit, iis Dominum tradi præcipiens, quibus Italici Christiana Religio*

istites, & Romanus Episcopus scriberent. Hoc modo vir supramemoratus cum summo dedecore per secularem potestatem ab Ecclesia exturbatus est. Sed hoc Aureliani, factum ad conuocationem Concilii parum videtur pertinere, cum de ea nihil statuerit. Imploratum fuerat ejus auxilium aduersus Episcopum canonicè depositum, ipse auctoritatem suam noluit adhibere, quousque de justitia certior factus esset, retracto particularis, scilicet Antiochenæ, Synodi judicio, per Synodum Romani Pontificis, & aliorum Episcoporum Catholicorum Italiæ, circa cujus conuocationem, tempus, personas, aut modum nihil præscripsit. Sed judicium Romani Pontificis, & aliorum Episcoporum Italiæ curavit exequendum.

4. Ut igitur ad Constantinum redeamus, plura occurrunt in ejus Decreto notatu digna. Primò, non ipse propriâ sponte causam Donatistarum ad se, tanquam vel Judicem, vel Principem, vel aliquam circa Ecclesiastica negotia auctoritatem habentem, traxit; imò illorum judicium ad se non pertinere significauit; nec nisi schismaticorum, qui primùm in Africa apud Anulinum Proconsulem, deinde in Galliis apud Imperatorem ipsum vehementer institerant, importunitate victus, ac pacis studio inductus, animum huic negotio admouit. Id testantur ejus ad Episcopos Concilii Arelatensis verba. *Quoties à me jam ipso improbißimis aditionibus suis sunt condignâ responsione oppressi? Qui utique si hoc ante oculos habere voluissent, minime hoc ipsum interposuissent. Meum judicium postulant, qui ipse judicium Christi expecto. . . . Orabida furoris audacia, &c.*

5. Secundò, etiamsi Donatistæ Judices de Gallia postulassent, ut perhibet illorum libellus supplex ab Optato Mileuitano relatus. *Petimus ut de Gallia nobis Judices dari præcipiat pietas tua.* Tamen Constantinus causæ cognitionem ad Romanum Pontificem, ad quem pertinebat, remisit, adjunctis tribus Episcopis Gallicanis, qui Romam accesserunt.

6. Tertio, Melchiades Romanus Pontifex Constantini mandato non ita se putabat obstrictum, ut cum solis, quos ipse miserat Episcopis, causam judicaret, sed Concilium ipse congregauit, convocatis ex Italia aliis Episcopis, quorum nomina, & Civitates recitat idem Optatus, ac cum iis simul, & cum tribus è Gallia missis, causæ facta est discussio.

W. C.

certalibz
de gallicani
CIII
231

230 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
fio. Itaque constat suam eum, non ab Imperatore delegatam jurisdictionem processisse.

7. Quarto, præcipuas partes in hoc iudicio, ac præsertim in ferenda sententia Melchiades habuit, ut indicant hæc Operati verba; *Cæcilianus omnium supra memoratorum sententis innocens est pronuntiatus; etiam Melchiadu sententiâ, QVA IUDICIUM CLAVSVM EST.* Quæ fuerunt igitur Constantini partes in hoc iudicio? ut scilicet illud ad legitimum Iudicem remitteret. Qui enim Summo Pontifici, ne omnino despicerentur Donatistarum preces, adjuncti sunt, erant de Patriarchatu Romano.

8. Verùm, quæ Schismaticorum est pertinacia, non cessarunt huic sententiæ Donatistæ; sed ut ipsismet Constantini verbis Epistolâ ad Vicarium Africæ utar; *Cum res fuissent apud Urbem Romanam ab idoneis, ac probatissimis Viris Episcopis terminata, obnixè, ac pertinaciter respondendum astimaverunt; quod eorum omnis causa non fuisset audita.* Itaque Imperator, ne quis eis superesset conquerendi de parùm maturo negotii examine pretextus, numerosissimum Arelate in Gallia voluit haberi Concilium, Episcopis ex plurimis, remotissimisque Provinciis evocatis, quibus, quæcumque ad iter commodè peragendum erant necessaria, suis ipse sumptibus ministranda curavit anno 314. Hic quidem Constantinus aliquam in convocando Concilio auctoritatem exercuisse visus est; id tamen de consensu S. Sylvestri, qui sancto Melchiadi in Pontificatu successerat, factum fuisse, quis dubitet, quandoquidem sanctus ille Pontifex suos Legatos ad Concilium misit.

9. Sed quæres, cur passus fuerit Sylvester Prædecessoris sui iudicium retractari: respondeo eadem de causa, quâ motus est Constantinus; scilicet ut hæc benignitate frangeretur Donatistarum pertinacia. Constantinum enim non putasse necessariam illam retractationem, verba ejus supra relata satis indicant, & apertius declarat S. Augustinus epist. 162. *Dedit ille, inquit loquens de Constantino, aliud Arelatense iudicium, aliorum scilicet Episcoporum, NON QVIA IAM NECESSE ERAT, sed eorum perversitatibus cedens, & omnino cupiens tantam impudentiam cohibere.* Adde quod causa non est delata à Romano Pontifice ad Concilium per appellationem, tanquam ab inferiori Tribunali ad su-

superius. Nam, ut notat Jacobus Sirmundus; *De Synodo Romana murmurasse victos Donatistas, illam accusasse, ac reprehendisse, de illa quæstos esse, multis locis docet Augustinus: AB EA PROVOCASSE nusquam prodium est.*

10. Non est tamen Arelatensis Concilii autoritate compressa Donatistarum perveracitas. Nam Imperatorem appellaverunt, eoque adegerunt, ut ipsemet causam judicaret. Quid igitur mirum si Constantinus eorum gratiâ circa Judicium convocationem aliquid egerit, quod Romani Pontificis iuribus repugnare videatur, cum etiam se Judicem causæ constituerit, licet id sibi non licere multifariam antea significasset: Primò quidem in eo quod, ut inquit S. Augustinus epist. 162. *Non ausus est Christianus Imperator sic eorum tumultuosas, & fallaces querelas suscipere, ut DE IUDICIO EPISCOPORVM qui Roma sederant, ipse judicaret.* Secundò, in eo quod ut habet Opertus loco supra citato, & ut scripsit Constantinus ipse in litteris ad Episcopos Concilii Arelatensis, Donatistas appellantes à Concilio Arelatensi acerrimè perstrinxit; *Orabida furoris audacia,* inquit, *SICUT IN CAUSIS GENTILIVM FIERI SOLET, APPELLATIONEM INTERPOSERVNT?* Plura alia sequuntur in dictis litteris, quibus probat se Judicem competentem non esse. Tertio, quia causæ cognitionem non suscepit, nisi à sanctis Antistibus postea veniam petiturus, ut ait S. Augustinus epistolâ 162. jam citatâ.

11. Grassante non ita post in Oriente Arianâ hæresi, tentatis frustra aliis remediis, idem præstitit Constantinus in convocando Nicæam Concilio generali anno 325. quod antea in Arelatensi, ut tradunt communiter Historici. Itaque primum Concilium Oecumenicum convocavit, juvit, promovitque Imperator.

12. Quod ille pro suo erga Religionem, & pacem amore fecerat, Ecclesiâ gaudente, nedum consentiente, subsequentes Imperatores sæpissimè, mali quidem, aut boni hæreticorum fraudibus decepti in Ecclesiæ perniciem; Pii autem in fidei, ac disciplinæ profectum præstiterunt.

13. Causæ igitur, propter quas Ecclesia Imperatoribus Concilia convocantibus non obstitit, istæ fuerunt. Primò cum tempore persecutionum ægrè potuissent celebrari Concilia,

MLC

De
certantibus
Gallie
Gall
231

cilia, quorum, si ritè fiant, maximæ sunt utilitates; ubi Christianus Imperator cœpit non solum permittere, sed & juvare, ac promovere sanctissimos hujusmodi Cœtus, hoc bonum maximo Dei beneficio adscripserunt Antistites: ac fructum exinde proveniente magis attendentes, quàm quæ incommoda futuris temporibus consequi possent, non ita subtiliter inquisierunt, an eâ ratione Principes ultrâ proprios limites excursuri forent, propriæque autoritati vindicaturi, quod à solo Constantini studio erga Religionem, ac publicam quietem cum Ecclesiæ consensu profectum fuisset. Secundo quia Hæretici, & Schismatici, legitimæ superiorum Ecclesiasticorum auctoritati non satis subjecti, Imperatorum erant compefcendi auctoritate, quam ipsi vix adhibuissent, nisi negotia in Synodis à se indictis fuissent tractata. Tertio quia propter Ecclesiarum paupertatem non potuissent Episcopi longa itinera conficere, præsertim ut ex universo Orbe in unum locum ad celebrandum Concilium generale concurrerent, nisi vecturæ, aliisque comœtatu necessariis Principum liberalitas providisset. Quarto Principes ab omnibus Cœtibus admodum numerosis publicæ quieti, ac propriæ dignitati finitrum aliquid metuentes, Episcopos, quorum magna erat in plebem potestas, sine suo assensu convenire non permisissent. Quinto Constantini Magni exemplum laudabiliter se imitari posse credebant. Ut id à bonis fieret, propter utilitatem, ut à malis, propter necessitatem, & impediendi difficultatem passa est Ecclesia.

14. Cæterum enim liberam conveniendi facultatem Episcopis de rebus Ecclesiasticis tractaturis competere, nec à Principibus coarctandam esse declararunt, aliquando ipsi etiam Principes, ut capite sequenti videbimus,